

AFORISMER OCH ANNAT.

AFORISMER

Kaj Bernhard Genell

Copyright © Kaj B. Genell 2024

Copyright © Kaj B. Genell 2018.

FÖRORD:

I denna lilla volym finns många aforismer. Bland sådana som är nya har även smugit sig in sådana som redan finns i diverse böcker jag skrivit. Således kan man inte säga att denna samling är originell. Men den är icke förty: MIN. Mycket nöje!

Kaj Bernhard Genell December 2024.

1. Man lever bara en gång, - knappt det.
2. Här kan man tänka sig följande:
3. Den universella upplevelsen av att vara människa: När jag föddes dog allt, för att sedan återuppstå.
4. Man kan bara vara ense med sig själv *utanför* språket. Jag är sann, men utanför det inre sammanhanget.
5. Bästa sättet att tänka är att kisa med hela sitt sinne.
6. Det man tror är naturligtvis fel. Det ligger i själva begreppet tro. Man kan ju inte tro rätt. Det vore ju att förhäva sig.

7. Så skapar varje bok långsamt sina egna pärmar, som människan sitt öde. Bortom mitt öde hamnar denna boks öde.

8. Det är alltid något som undslipper oss, - och det är vår räddning. Ja, det är alltid något som undslipper oss, och det - är vår räddning.

9. (Man kan icke skriva sig ut ur en parentes, hur mycket man än anstränger sig.)

10. Många människor är som om de vore födda inom parentes. Deras liv blir såsom ett försök att lyfta ett väldigt parentes-tecken.

11. Skriften är en form av Annan, som man också kan hotas av. Men varje skrift är inte en Annan. Alteriteten är - i sin filosofiska form - en alltför enkel bluff.

12. Skulle själva avsikten att tala vara en Annan? Jepp, så finner jag mig alltid i dialog med mig själv.

13. Dom som klagat på språket, vad vill dom egentligen ha sagt?

14.. Jag lever i det osynliga samhället och skriver på dess papper med ett hemligt bläck.

22. Vad är det för upplevelse, att någon är likadan? Det kan vi aldrig veta förrän vi har grunnat över hur detta kom att gestalta sig första gången vi tänkte det. Blev jag glad eller ledsen?
23. I en dialog bortför man skräp från varandra och tillför inget speciellt.
24. Livet bortom hemligheterna är hemligt.
25. Somliga - snillen - kisar hela livet med sitt sjätte sinne.
26. Ens tänkande skall vara som känslan av att känna sig hemma.
29. För att vi skall kunna överleva blir vi aldrig helt förstådda.
30. Ingen längtar efter att få hålla en filosof i handen.
31. Jag är mest intresserad av att falla språket i ryggen.
32. Ofta är idén bakom tanken bara den att få makt över den.
34. En vacker linje är en linje utan skräck.
35. Aningen är ofta sannare än sanningen.
36. Existens är att agera utan att fullborda.
37. Aforismen behövs när människan är ensam, inte i människors möte.

38. Aforismen har nog filosofin att tacka för mycket. Vore nu filosofin ett slutet system, så vore aforismen omöjlig. Hade inte tanken sökt skapa ett system, så vore aforismen omöjlig.

39. Hela livet är, som bekant lite väl stort tilltaget, om man hade tänkt sig att utnyttja det till fullo.

40. Simone Weil formligen hatade aforismer. Hon var ingen vän av förtvivlan heller. Hennes avsky gentemot det ena eller det andra hörde väl inte så intimt samman. Hon hade sitt allvar, sin tro och sin respekt för ordet ”veta”. Men varför hänvisa till det mystiska?

42. Ironien är en djävulens lek med spjället: Skall jag erkänna den Andre?

43. Det är lite med det man vet, som med de drömmar, som man inte riktigt kommer ihåg. Man vet, fast inte riktigt.

44. Filosofi är, som när jag slog i en uppslagsbok härom dagen efter Abel. Och endast finner en hänvisning: se Kain. Man får nu inte förtvivla, utan med gott mod söka på Kain!

45. Endast namn är födda fria. Man kunde säga: namn är födda incognito.

46. Att skriva är som att ha bandvagn. Man inte bara kör. Man har hela vägen med sig också!

47. Många vill ha fakta när dom får myten, och sedan myten när dom får fakta. Det är djupt mänskligt.
48. Ju mindre jag förstår dig, desto mer helig blir du för mig.
49. Det finns fundamentalism och där man, hör och häpna, tror sig själv kapabel att föra ett samtal med Gud om mänskligheten!
50. En trollkarl är den som struntar i både skämt och allvar.
51. En aforism är något som gör språket lättare att leva.
52. Föregår sätt sanning?
53. De flesta vet vad ett sätt är. Sättets sätt att vara är uppenbart för alla djur.
54. Även ett sätt lutar åt ett håll. Sättet är sällan dubbeltydigt.
55. Det är det sätt vi inte ser på, som gör oss älskade.
56. Det känns ibland som om jag levde i ett land, som egentligen bara var en språkkurs. Kanske skulle jag en gång i tiden ha gett mig i väg till ett annat land på språkkurs, för att upptäcka, att livet är något helt annat.
57. Från början till slut är perfektionen en punkt.
58. Vi har ett upphöjt språk. Långt över mänsklig värdighet!

59. Livet är idén om något som går igenom sig självt.
60. Fantasi och kreativitet behöver inte nödvändigtvis utesluta varandra.
61. Varje människa är en explosion.
63. Låt dom inte komma undan, dom där med sina permanenta lösningar!
64. Apropos lösningar, så finner jag i omedelbarheten det tillräckliga. Det tillräckliga är det non-absoluta.
65. Vi håller på att förändra hela jorden till oigenkännlighet. Till och med tanklösheten har bytt gestalt och går inte att bestämma.
66. Inget problem är så litet, att man inte kan förstora det.
67. Aforismen är fullständigt utan tillförsikt och hoppfullhet.
69. Konst: En linje vilar i sin utsträckning. Ett streck ser däremot bara ut som om det fallit ned.
70. Kan du se om jag har sett ?
71. Betoning är språkets andning. Vi finner sällan en betoning grotesk. Grotesker är däremot nästan betoningar in extenso.

72. Vi är dränkta i *rätta* betoningar. Och hemmablindheten sitter djupt.

73. Kanske kan man göra ett glaspärlespel av betoningen. Men varför? Ja, varför spela spel?

74. Vi har i betoningens fenomen en variant av det kända fenomenet :”Sättet är saken”.

76. Jag har misstankens tonfall.

77. Vi är alla något av historiker. Jag menar: vi handskas lite vårdslöst med fakta. (Hörde ni tonfallet?) Till exempel: Vad var det jag tänkte nyss? Vad var det? Det spelar ingen roll. Det är historia nu. Tänkte jag verkligen det? Men var det inte någonting med ”helighet”?(Det kan ju inte ni veta.) Helighet är som det perfekta språket, och med det menar jag egentligen vårt vanliga språk, bara med det alldeles perfekta tonfallet. (E. Swedenborgs ”englar” talade med tonfall *enbart*.) tonfall i stora o. små svep. Ty vi står på ett jättespråksberg och jag funderar på en skola i tonfall. En värld ur vars kapp det faller toner (tonfallsdelar) ur fällor och veck. Som en uppenbarelse.

Detta sätt, ty det är ett SÄTT, sammanfaller i min *idjma*, min konsensus: något skjuter jag åt sidan och söker, helt utan mystik och abrakadabra, mitt tonfall. Ingen gammalvisdom. Men kanske en ny. (Ingen märklig dimension uppenbarad. Är allt, så är allt som det är.) Är allting splittring så är det så. Är det helt så är det helt.

Det man kan utläsa härur är under alla tonfall någonting, som enbart med list låter sig avslöjas. Nu kan det ju tyckas vara svårt att med tonfall hålla eder fången, så att säga, lika svårt som att söka hindra den lilla undulaten att dränka sig i badkaret. Men vi får se: att vi i alla fall ibland hämtar tonfallet, med en lätt rörelse, ur det förgångna är naturligt, och som en naturlighet eller två så kan jag nog lova min läsare ett o. annat vackert tonfall från ANDRA än mig, eftersom tonfall lutar åt andras tonfall. (Så är det inte med riktningar. Man lutar inte åt andras riktningar i monologisk mening.) Allt blir enklare och enklare i alla fall. Det tar tid att kapa bojor. Speciellt om man har så många som vi.(Med ”vi” menar jag ingen grupp. Utan alla.) I tonen måste finnas luckor och fel, och den måste vara sårbar. Vad är det ni inte döljer? Vi kan här raskt konstatera att ett tonfall stannar upp ett händelseförlopp och startar (upp) ett annat. Ehuru tonfallet är sårbart är det icke desto mindre väldigt precist. Det är hela mitt barn, men det är också Stundens barn. Det MOTSVARAR VAD SOM KRÄVS . Det är typiskt för tonfall. *Vi hör tonfall i böckerna:* Shakespeares, Dickens'. (Bland svenska skribenter är det bl.a. Margit Abenius som talar om tonfall. Hon hör det typiska hos Boye o. B.Sjöberg.) Vi har hört Job, Josef K. ,alla våra ”hjältar” och ”anti-hjältar” .Tonfallet talar. Det avslöjar ibland klart vad det är *satt* att dölja. Man har i kyrkan – det har jag märkt, - det har jag märkt där - två betoningar , två olika uttalsvarianter, av namnet ”Jesus”. En med grav o. en med akut accent. Den ena anger mästaren, den andra offret. Det är viktigt att betona rätt.

Men det sker, både i kyrkan o. annorstädes – automatiskt. Tonfallet är det mest automatiska. Tar du tonfallet ifrån en människa så har du tagit hennes själ.

78. Jag brukar sitta så här och tänka, i skuggan av tidens tand.

79. "Kunskap har inget tonfall." skriver Wittgenstein någonstans.

Tonfall är det mest automatiska i en människas tal. Är det en motsättning här?

Det man kan inte utläsa direkt här i världen. Det man kan utläsa härur, är att under alla tonfall finns någonting, som enbart med list låter sig avslöjas., Det är säkert, att vi var och en i alla fall ibland hämtar tonfallet, med en lätt rörelse, ur det förgångna, det är naturligt. Minnen av ett o. annat vackert tonfall från ANDRA eftersom tonfall lutar åt andras tonfall. Tonfallet MOTSVARAR VAD SOM KRÄVS . Det är typiskt för tonfall. Vi hör tonfall i böckerna: Shakespeares, Dickens'. Vi har hört Job, Josef K., alla våra "hjältar" och "anti-hjältar". Tonfallet talar. Det avslöjar ibland klart vad det är satt att dölja.

Man har i kyrkan - det har jag märkt, - det har jag märkt där , kanske det enda jag märkt där - två betoningar , två olika uttalsvarianter, av namnet "Jesus". En med grav o. en med akut accent. (Anden och anden, - fågelnamnet uttalas med akut accent.) Den ena anger mästaren, den andra offret. Det är viktigt att betona rätt. Men det gör man automatiskt. När Jesus

bannar Petrus är det ett tonfall (grav accent), när han blir gripen av de romerska soldaterna är det ett annat (akut accent). Men det sker, både i kyrkan o. annorstädes - automatiskt. Tonfallet är det mest automatiska. Tonfallet avslöjar, - att då avslöja en människas tonfall för henne är inte att ta det ifrån henne, men att göra henne uppmärksam på det. Om någon säger till någon, med fog: "Med det tonfallet kan du inte göra nånting här i världen!" , så är kanske den människan avslöjad. Är hon förintad eller lössläppt, fri...? Det är det eviga spelet och valet mellan livs-sanning och livs-lögn. Går det att förändra sig själv? Om jag nu står i vägen för mig själv med mitt tonfall ?Tar Du tonfallet - röstens blick - ifrån en människa så har du tagit hennes själ. Tonfallet är det mest automatiska, och det alldeles nödvändiga. "Kunskap har inget tonfall." Den , kunskapen, är heller - som alla vet - inte helt automatisk.

80. Aforismen är aldrig tragisk. Det hinner den aldrig bli.

82. Visst kan man försvara aforismen med argument som dessa: Vad är alla långa texter, - utom för långa? Jo, de äro till för att dölja ett faktum beträffande det aktuella medvetandet, nämligen att detta alltid står på en plats inför ett förhållande *det icke kan förstå*. I själva verket: *på vilken annan plats* skulle ett levande medvetande befinna sig, om inte just på en sådan plats. Så, varför alla dessa långa utläggningar. I aforismen går man och ställer sig på den platsen, där man icke förstår, den platsen, där man i realiteten redan står. Men alla

texter är väl inte sådana. Urtypen för den tänkare som verkligen står där han står är nog Wittgenstein. Det var ju också en kortfattad herre. Han och Leonardo da Vinci. (Men nu är detta ingen kulturhistoria.)

83. Dialogen är *friskt vara i nuet*. Men en monolog är ängslig. (?) Monologer gör aldrig det hela klart.(?) Monologer blir till slut tvungna att ge sig till känna såsom något helt annat.(?) Man kan inte tänka sig någon med ord utan blick – om så blicken sitter på kroppen... (jfr. det arabiska ord, som betyder både blick o. förnuft...!!) Blicken är *kraften*, blicken sitter i hela kroppen. Som Argus' ögon.... Blicken är vars och ens hela CIRCUMSPECTIO. Eller, - är det som fattas av detsamma. IRONIEN.jag känner ganska väl till den.... fungerar aldrig utan blick.

84. Språket, med eller utan ironi, är ett ständigt skiljande. Man kan nästan likna språket vid halshuggning. Ett distinkt avskiljande.

85. Ibland undrar jag: Filmar språket oss?

86. Ord är delar av språket, och orden kan till en del förändras, när man tänker på dem.

87. Somliga människor tror så snabbt på det ena eller andra, att man kan tro att de är gjorda för att tro.

88. Det okända kan på ett visst sätt komma in i en helhet, så att man aldrig eg. har nämnt det. Men det är ändå där.

89. Vissa människor står vid sidan av livet för att de inte har kämpat mot det öde, som de annars skulle ha fått. De är ödeslösa.

90. Det rimligaste sättet att se på sanning är att se på den genom någon annans övertygelse. (Det är faktiskt den rätta proberstenen. För din egen person främst.)

91. Tillvarons utlänningar är den mest diskriminerade gruppen.

92. Jag har alltid varit lite reserverad inför speglar.

93. Panteisten biter sig till slut i gräset.

94. Sanningen sitter bakom ögat och skrattar! Och *den som har tappat sin blick, har ord utan vikt*. Till och med en tautologi går an, bara man har blick! Att se är att skörda ljus med ögat. Eller: att skörda ljus med hela sin varelse....Bättre muttra med blick än tala tydligt utan!, - Monologer är svåra ting. Eftersom man sittande i dessa måste korrigera sig själv.

95. Varför är självporträttet oftast dött? Naturligtvis för att där icke finns något begär!

96. Somliga tar gärna den språkliga vägen ut men kommer inte hem på den.

97. En god författare är den i vars sällskap man kan gå genom vilka träsk som helst.

98. Ämnet skriver boken.

Vi känner tyngden och vi tänker på det sättet - det högsta.

Allt vi gör är en grupp seenden

och en grupp blindheter.

Våra seenden bildar en kedja.

Om jag ser att du har sett, så slår det ändå inte ner

som en bomb i mig. Om det inte är mig du sett.

99. Först mödan att lära sig se.

Sen sjukan att se.

100. Det är sättet som ger vinsten, men du kan aldrig göra sättet till ditt livs projekt.

Inte heller dig själv kan du göra till projekt.

Det du säger kan aldrig vara en förevändning för sättet du säger det på.

101. En disproportion

är en distraktion.

102. Vad är det: att fullfölja en tanke till dess yttersta gräns!?
Det låter så vackert.

103. Man får inte bli förblindad av att fatta vad man läser.

104. Ord är mycket, mycket sällskapssjuka. De klarar inte av att stå ensamma en halv sekund ens. Man förstår enbart ”en gros”. Men man kan inte förstå engros utan ansträngning. Ingen musik spelar sig själv.

105. Ensamheten har aldrig trivts särskilt bra i mitt sällskap. (Det är ett tecken på att man *kan vara* aforistiker.)

Blicken är en självlärd aktör. Blicken är vår stora mötesplats. När den goda blicken tar vid, då börjar ett helt annat samtal mellan dig o. mig.

BILDEN. Där alla delar gränsar till varann och till helheten.

Rembrandts mörker är väl ungefär som Rembrandts ljus kan man tänka sig. Oberoende är mörkret av ljuset på samma sätt som ljuset är av mörkret – detta eftersom ljuset kommer ur

gestalterna själva. Det blir inte det dubbla bindandet av en jordisk energetisk ljuskälla som på det småttiga sättet antar glanser och ger skuggor här och där på det vanliga maneret. Mörkret kan likaväl ha det som det har det, ljuset likaså – i evighet, ty de hör icke det fysikaliska till! När jag dör vill jag dö i DET mörkret, där jag föddes innan nattvaktskompaniet kom.... Där kan man plundra min dräkt, där kan man släppa loss min själ...

Illusionisten blir aldrig älskad. Vem hyser kärlek till en trollkarl?

Ögat hänvisar ofta till hela gestalten, sin egen, som om hela kroppen såg, som om dess hållning, dess karaktär såg, som om sättet såg.

Bilden ser dig.

Blicken är vår stora mötesplats.

Sättet du skyggar för att gå är sättet du går.

Skrivandet ser skrivaren. Det är kunskapen som betraktas: - Kan du detta ordet? Kan du mig? Kan du fortsätta? Är det ditt svar? Så talar ordet.

Alltid, vad du än säger, står du inför din egen icke-förståelses mur. Egenförståelsen står också den vid icke-förståelsens mur.

Så är man alltid intill det man icke förstår. Och det är det man är. Intill-varat. I landet Tätt Intill.

Jag kan alltid hitta dig där.

Ord är inte misstänksamma mot varandra. Däri ligger en stor fara.

De där människorna, som skapar av sitt överflöd, för det gör majoriteten, de har inget att säga, annat än att de har detta. De visar stolt upp sitt överflöd. Och de är utestängda från all dialektik. Endast den, som icke orkar skriva, förmår det. För den, som i skrivandet ser något så oöverkomligt svårt, att han eller hon icke tror sig kunna få ner en stavelse på papperet, för den är det möjligt och för ingen annan.

Det är visserligen sant, som Simone Weil säger, att överflödet av energi är nyckeln till det mänskliga livet – att den energi, som man har råd att kasta bort på ingenting, skapar ur detta ingenting – om energin läggs där – det mänskliga livet. Men för den, som inget överflöd har, och om dem visste väl Simone Weil också om?, för dem är det mänskliga livet omöjligt. Dessa människor tar av den nödvändiga livsenergin och skriver med den. Så är det endast de som inget överflöd har, som skriver med själva livet, sin egen nödvändiga energi, som insats. Och endast DE skriver, - faktiskt.

Det blir visserligen ingen klapperdans.

Dessa anteckningar funnos i en låda på vinden, där någon olycklig hade lagt dem till rättorna. Men rättorna ville inte ha dem. Så här är nu dessa tankar.

Att leva är att märka hur eftertanken förändras.

Det kommer förmodligen en tid, då problem icke längre är lösbara.

Jag talar utifrån en världsbild. Ty jag har en, även om den inte är enskilt bekant allmänt.

Film är ett för krångligt medium för att vara konst. (Ingmar Bergman tyckte givetvis att teater var bra men att film var skit.)

Jag själv är en främmande utan like.

Jag är en metafor.

Hela livet är ju en enda stor, gigantisk intresseförskjutning.

Linjen, säger tecknaren, skall förstås såsom svävande.

Livet kommer till av betoning. Som av en vinds fläkt över en avgrund.

Linjen har två sidor och vätter som slutet åt minst ett fält.

Blicken är seendets själ.

Avgrunden är himlens blick.

En linje fel och teckningen stänges,
cirkusen rivs.

Den fantasi som minimerar är störst.

Perfekt lutar aldrig. Kommer aldrig iväg.

Hjärnan ser bilden innan tanken har lyft sitt ögonlock.

Bli inte blind av att se eller döv av att höra!

Om nu ord är flockdjur, så behöver man inte tro att tankar är det. Och man behöver inte anse en flock som en mening.

Först när musikern ser melodin som Någon Annan kan han spela den.

Det jag har skrivit, det har jag skrivit i förbifarten.

Dumheten syns tydligt, även bakifrån.

Att leva ett helt liv utan att få något ut av det, det är det vanliga. Det är bara andra människor som får något ut av det.

Jag tycker inte om smak.

Filosofen härskar genom att söndra.

Vad är nu detta: när det som tittar och det som ses är helt det-samma?

Tänk Er en värld, som vore sådan, att så fort det kom en stråle ljus in i den, så släcks allt ner.

Längtan väver in sig i sig själv, blir sin egen verklighet.

Att skriva är sannerligen som att hålla på med att röja

en med demoner fullsatt väg.

Och då var ödet framme och svek oss igen.

Jag vill framställa ett frågetecken av renaste vatten.

Man har ju eg. inte skrivit någonting, om det inte kan skrivas en pastisch på det.

Är avarten död, så är arten född.

Jag är med i misstrons ovänner.

Varje längtan är befast med hinder.

Jag är i ett hemligt rum med en hemlig spegel i handen.

Förmågan att fantisera hänger enl. vetenskapen samman med förmågan att hysa förtroende. Kankse mer ett djupt förtroende för misstanken.

Noggrannhet är en slags utdragenhet, en psykisk tid som avslöjar en behaglig motvind i tankens sfär.

Allas vår dröm är att vara vårt eget Texas.

Glädjen,- det andliga förspringligandet -, är sådan, att den inte uppmanar till filosoferande.

Det ofrånkomliga kommer aldrig. Det är där.

Skriva är när ur varje ord ett annat ord stiger.

En formulering befinner sig alltid mitt i.

Jag önskar jag kunde skriva något annat än ord!

Man skall bara skriva sådant som kan skrivas minst två gånger.

Talandet är lyssnandets konst.

Vem kan inte undvika att ibland lyssna lite extra till tidens gång. Och det händer även då och då att man lyssnar lite extra extra. Men det är sällan.

Upprepningen skapar den Andre.

Om någon förstår mig, så duger han inte som min andre. Jag har blivit så missförstådd.

Texter, allt det till sig självt uppdragna bredds ut till beskådan som på marknad.

Jag följer som i en domning ett färdigt spår med en stum för-tvivlan som är nätt och jämt förnimbar.

Stormen slog snabbt till, rakt mot sig själv och det blev en bedövande stillhet.

Jag är massor av hörn. Bara hörn.

Ju mer pregnant aforismen är, desto mer förlorar den i person-lighet. Och omvänt. Ju öppnare den är, desto mer personlig.

Till slut rinner man, som en rännil, ut ur aforismen, för att bli en sån här person.

Jag såg hur det formligen SKYMTADE av reflexion i hans ögon.

Förr skimrade livet förbi. Nu blinkar det det och då.

Min roll är mitt enda umgänge. Så ensam är jag.

Något man succesivt märker är eftertankens metamorfos till moraliskt uppslagsverk.

Livet är en högre makts törst.

Jag har aldrig släppt in det ointagliga.

Livet är bäst med blod i käften.

Finns det fler länder än ett, som inte är?

Ordleken är förmodligen den, näst logiken, mest ordnade tankeverksamheten, och de två har lika lite med verkligheten att göra.

Kunskapen förändras, men fantasin är sig lik....

Den bär sitt vetande lätt, och klart,

Ja den får det, som har givit bort det.

Det åskar i fjärran.

Jag har försökt tala med min rastlöshet, men icke.

Vissa människor, förr i tiden, tog nästan död på sin samtid, i sitt sökande efter Sanningen. Det är därför vi överlevt.

Varje skrivande är ett slags kontrakt. Annars är det bara tomt prat.

Om jag inte kommer på något under tiden, så kommer jag aldrig på det. Jag undrar vad det skulle vara jag kom på när jag inte gjorde någonting.

I ångestens monolog famlar tungan i mörker.

Mitt mått av tvivel står i direkt proportion till min kunskap.

Det ni väntar att jag skall komma ut med sitter jag förmodligen inte inne med. Men det gör å andra sidan inte ni heller.

Språket, en transmogrifikation, - d.v.s. det kan förvandla sig till vad som helst....?

Tar du tonfallet från en människa så är ALLT förstört.

Ingenting är tragiskt, men väl hemskt, om det är det.

Mitt sätt att se världen är att retas med mig själv.

Det finns inga skrivrecept.

En kurs i skriveri skulle väl vara som att för katten peka på kylskåpet och säga: Där ligger strömmingen. Katten tittar på mitt finger.

Nuet fyllde upp honom tills han slutligen sprack!

Skapar man en terminologi så har man ställt en vägg mellan sig och världen.

Den som är upptagen av Nuet är nog långt ifrån det.

Nu får det vara nog! (DÅ är nuet *satt.*)

Man behärskar inte tiden. Man har ett inbillat alternativ till den.

I umgänget med människor brukar jag vara ense med just den person jag i grunden inte delar ett enda dugg med i grundhållning. Så kan man säga att bollen alltid är punkterad.

Dialogen är ett konstuttryck och har inget att göra med relationen människor emellan.

Dialogen är en konvention.

Sanningen ligger och luras på okänd ort.

Det tragiska är ingenting mer än en hänvisning.

Det ligger en tragisk ironi - i det faktum, att det mest är den människa, som saknar ett själv, som mest brukar sysselsätta sig med just självet. En människa utan själv och sammanhang kan i tusen år sysselsätta sig med själv och sammanhang utan minsta svårighet. Insikten om att det inte finns något själv att vara oense med är så långt borta o skulle efter hand vara så svår att handskas med, att den faktiskt aldrig kommer till det eg. medvetandet. Kanske kan man skaffa tusen jag. Men ett själv är mer.

Jag låter aldrig mitt eget tvivel, men andras, lysa igenom.

Men måste man icke då o då drunkna i sina egna formuleringar och vakna upp på stranden igen och söka nya.

Monologen är en sann dialog med ögonblicket.

Vad skall vi ge i födelsedagspresent till den, som håller en monolog?

Att vara from är att låta något stå emellan mig och mig själv.

Moralisten ser alltid bakåt.

Jag går och bär, och något i höjden hjälper mig att bära, om det nu inte är gåendet som hjälper.

Har vi inte monologen för någots skull? Monologen, som parentes, är till för något annat. För mig, för livet.

Vilka ord bar med sig rädslan bort?

Parentesen är livets yttre form.

Hela det skrivna var ju bara till för att jag skulle kliva ut ur det på andra sidan i tilltalet, det med livsmod försedda tilltalet, som på en liten avsats från vilken jag skulle börja leva.

Varje ord av honom var som en sanningens stickling.

Se där, ett ord, som en explosion som någon försökt suddas ut.

Monologen är ett bedrägeri och samtidigt ett försök att upp-
daga bedrägeriet.

Det upplysta bedrägeriet.

Man kan då och då hos folk spåra en skräckens monolog.

Den jag väntar tillhör dom, som aldrig kommer.

Jag är själv min värste andre. Jag har ingen kontroll över min
axel. Jag har inte ensam dessa dubbla villkor.

Varför berömma sig av system, om det ändå är galenskap?

Monologen fortsätter bara så länge invändningarna finns i
luften.

Ögonblick av gemenskap promenerar direkt in i evigheten. De
stunder då du icke ser, men bara känner: 2, 2, 2, 2

S. Kierkegaard blev en gång, av sin forne lärare, professorn
och sedermera biskopen Hans Lassen. Martensen, lärare i
dogmatik och filosofins historia vid Köpenhamns Universitet,
anklagad för att tänka aforistiskt, vilket Kierkegaard tog som
den grövsta förolämpning .

Kierkegaard skriver om en ”väsentlig författare” : ”Denne har
nämligen sitt perspektiv.”

En tanke är som när en struktur slår ut en annan struktur.

Ur mitt livs kammarvinkel: Jag minns hur människor icke talade till mig, men till någon bakom mig.

Det är viktigt att ha ett sådant väldigt kontrapartie att värja sig emot, att man skulle kunna tala i evighet. Först då kan man lyssna.

En drog är något torkat, något draget ur något annat, något sekundärt. Det är ett koncentrat, men koncentrat är sekundära.

En äkta dialog äger alltid rum under en stjärna.

Med reflexion förstår jag lust. Reflexion är ett förhållande. Där tom identitet icke slagit igen dörren om sig själv, - där finns reflexion. Reflexion är som en frihetens aktivitet i rum, där inga gränser ännu har legitimitet....Där kan glädjen frodas ordentligt. Lustfyllt, - sällan som någon plågsam dans. Den är så att säga den "glada retoriken": den försöker övertyga dig själv om att du ännu inte vet vad du genom denna ganska enkla syssla kommer att snart få veta.... Just det, att det är fråga om retorik, en inre retorik kanske man inte i första hand tänker på. Den övertygar och tröstar och ger kunskap på en och samma gång! Reflexionen är så lik en självgående maskin. En lång lust, som lätt finner sina orter hos oss människor. Reflexion är som ett landskap utan borte gränser . Utan att

tänka på eventuella andra landskap. Och då har filosofin lätt att leva.

Reflexionen är ständig, - liknar en hand, uppehållande mig i en atmosfär av en variation, en anda, som kanske blir till personlighet. En bearbetning av observationen, och samtidigt ett blickande inåt, och inåt åt alla håll, in i varje skrymsle, hämtande varje liten reaktion därifrån på vad som nu kan ha retat ; ett sammanlänkande, likaväl obundet av intresse , och idogt blockerande andra lustar och begär än reflexionens, men ändå kapabelt till ett utnyttjande alla lustar och begär. Som en andning, - så är ju den reflexion, som på detta sätt får en estetisk karaktär, "det klassiskt intresselösa".

Att man reflekterar, och att man reflekterar på att man reflekterar på ett sådant sätt, att man iakttar sina reaktioner i och med , i det att, man tar varje reflexionssteg, - liksom tecknaren, när han tecknar, efter ett eller ett par streck lyfter pennen och ser vart detta eller dessa enskilda senaste streck fört honom, ser om det "stämmer", och han lär av detta och lägger på minnet varifrån han kom, och vart de senaste strecket tog honom, - så är det också med den som reflekterar.

Jag talar här inte om den slags reflexion över ett begränsat vetenskapligt problem, som naturvetaren ofta ägnar sig åt, för att göra en beräkning av universums storlek eller liknande. "Min" reflexion är ngt mera filosofens eller vardagsmänniskans.

Nu kan ju tecknaren ofta också grubbla över hur det kom sig att det eller det strecket gav den eller den effekten - inte bara på papperet, utan djupt in i själen på honom -, och det är som om tecknaren då gick djupt in i huvudet på sig själv och in i sina ögon, blir fysiolog - samtidigt som tecknare - och betraktade enskilda tappar och stavar och små små trådar ibland ganglieceller, - sådant som han vagt känner till, och de mach-band, (den för alla bekanta, av alla erfarna förstärkningen av tingens konturer via ett system i ögonbottens konstruktion), som faktiskt omöjliggör varje avbildande, - alltså, som om han bedrev fysiologiska studier i anslutning till sin konst, sitt tecknande....(mach-band.)

På samma sätt kan det ju hända att den som sysslar med analytisk reflexion, iakttar sin egen reflexion över ett bekant fenomen, och reflexionen på det reflekterade. Han måste se om det finns ngt som omöjliggör det, som han tror att han håller på med.... Han måste då kanske i första steget tänka på om den första reflexionen bringade någon "ny" kunskap till honom. Kanske har han lagt samman två och två, och åter fått fyra, - eller han har sett ett invecklat samband mellan några märkvärdiga tal eller deras exponenter, och då ger han sig in i att försöka ta reda på vad han använde i reflexionen, och vad det var för känslor som åtföljde de verktyg som han då brukade, - om det var ett egenartat grepp som fick honom att se sambandet, om känslan födde greppet, och om hur den känsla kändes som åtföljde processen, om han kunde bilda sig

en uppfattning om hur detta "sanningens ansikte" såg ut, - ty i insiktens ögonblick var det som om det snabbt svävade förbi...., och han kan jämföra känslan med andra liknande känslor som åtföljt andra insikter, små och stora, ---- ty han är ju en sann reflekterare -----, -och, om det nu är så lyckligt att han finner ut, att reflexionen inte slutade med att två och 2 är fyra, eller att detta eller detta andra samband gällde, eller att de känslor som födde reflexionen och de som åtföljde och de som efterföljde var helt olika några andra han haft, men att han kom till en djupt insikt om att hans liv, - det kan ju vara det han ägnar mest tid åt att fundera över -, betydde just det eller det, liksom det borde ha den innebörden för alla människor i ungefär samma läge som han befinner sig i, och att denna insikt inte bara var olik men helt annorlunda, och mycket vackrare än de insikter han haft om sitt liv någonsin tidigare, på ett sådant sätt, att reflexionen nu hade placerat honom i ett land, ett land han aldrig besökt, men ett land beläget mellan allt han besökt...., så att det nu fick en realitet det nästan inte borde ha haft, en realitet som var stark nog att beröra honom, men en realitet svår att benämna, och speciellt svårt var det, att benämna denna realitet som en upptäckt, ty vem skulle, - i detta läget -, tro honom -: det var reellt och det var icke reellt, - det var vackert och det var ett steg, ett framsteg,- ett reflexionssteg - , som hade fört honom med ens långt in i ett land, som han nästan inte kunde tänka sig ha besökt någonsin, - vare sig i drömmen , i ett tidigare liv eller i vaket, reflekterande eller icke reflekterande tillstånd- så bör han

tänkt på hur det kom sig, hur reflexionen tedde sig, hur dess karaktär var, som reflexion betraktad!.

Han är som tecknaren, när denne inte bara tecknat, - eller tecknat likt, men tecknat något, där han ville befinna sig mitt uppe i, ibland dessa linjer... och som nu tecknaren snart beslutat sig för att teckna på samma sätt, men från en annan sida, och beslutat sig för att: detta tyckte han om!, mycket ! Så älskar reflekteraren sin reflexion och sin reflexion över reflexionen i detta sitt reflexionsrike, där reflexionen är, men icke är sådan, att den kan ses av envar , men för den, som har verktyg att betakta reflexion...

Med en reflexion som är baserad på erfarenhet, annat än något redan bekant, - det som är beskrivet ovan är såsom man betar sig vid hanterande av symboler som man redan erkänt! - förhåller det sig annorlunda.

Vi återkommer till detta. Ty vi har ännu inte kommit till en reflexion om vad som är verkligt, vad som existerar eller varför Ontologiska och metafysiska spörsmål, som ju alltid ligger under all annan reflexion och lurar.....

Ty detta, reflexionen, den fria, s.a.s. "givna" reflexionen - som vi alla känner till - (hur bra eller dåliga vi än är på att genomföra den....) är ju alltid en dubbelrörelse, en duplicitet, en jämförelse, som ibland slutar i det, som jämföres, slutar bland allt detta, som bildar ett speciellt ställe, där man obehindrat kan andas och andas ut, där den stora Friheten härskar, på den intellektuella reflexionens härliga "elyseiska fält"....

Och det är här inte alls tal om en negativ frihet, en frihet där man är fri ifrån där man lägger sitt hjärtas ben på ryggen, ty man har här kunnat etablera en ny, en verklighet av ett speciellt slag i frihet, - av en möjlighet som dök upp som ur ett Intet, som kunde här skapa en viss nära-nog Realitas, som gav en lust och glädje in i hjärtats innersta utforskade och okända tillhåll.....

Reflexion får icke vara bara ett: så skulle man kunna göra, utan måste i grunden vara en intellektuell handling: en reflexion måste kunna klassificeras såsom ett steg i en tanke- och personlighetsutveckling, där steget inte har någon ångerklausul inskriven. En reflexion är en reflexion. Och jag erkänner den såsom en del i mitt liv. Alltså:

Denna nära - nog - Realitas är en väl så god Realitas. Nära-nog är vad man skulle kunna säga : tätt intill. Detta är - när allt kommer omkring - själva grunden för reflekterandet,- det som tycks vara ett "lustreflekterande": att realitetsgraden i reflekterandet tycks högre än den realitetsgrad som man kan finna hos ett förgängligt ting , en stol som rätt vad det är faller isär, en planet som brinner upp..... eller hos en människa , en Annan , som man (i allmänhet) inte kan lita på, - trots allt vad alla dessa idealistiska teoretiker i den Andre-filosofin säger - vars tankar man aldrig riktigt (riktigt) kommer underfund med o.s.v....., alltså, : att realiteten i reflexionen upplevs såsom reellare än allt annat, (och tryggare: man vet var man har den! HOS SIG SJÄLV!) inte bara reflexionsmässigt, som antytt , -

utan även känslomässigt: den känsla som åtföljer reflexionen är mycket starkare hos den , som reflekterar (på detta sätt), än känslor inför annan s.k. verklighet.

Det är ,som bekant, inte alls ovanligt bland diktare och filosofer, att dessa säger: "Endast då - när jag skrev - levde jag!".I infallet. Upplevelsen av realitet är då intensiv. (Och omvänt, - främlingskapet inför de påtagliga tingen, eller inför vyn utanför fönstret....) - Så kan man t.ex. se Gunnar Ekelöfs Herren Någoting Annat som en kuriös skuggbild av reflekteraren. Man kan då se reflexion såsom något som enbart främlingar sysslar med..... Men så enkelt är det ju inte. Och det är ju inte heller så enkelt att alla främlingar lyckas med sin reflexion. Tvärtom, - de flesta av de "lyckliga reflekterarna" får se sig hamna i ett ganska förvirrat tillstånd, i en rätt obegriplig realitas..... med tiden....Reflexion är en vanskelig syssla.

En poetisk främling måste ha en väldig känsla för vad som inte är verkligt.....

Filosofi och reflexion är ett kryssande: filosofen kryssar mellan extremer , men i full konsistens, i reflexionens stora lust bland infallen, fantasins atomer, : , Filosofen måste kunna argumentera mot de båda fundamentalistiska ytterligheter som framgår ur:

1.) Ingenting spelar någon roll.

och

2.)Allt spelar roll. Allt betyder något ,..... och i ett huj förklara att common sense ofta saknar symboler. Helt huvudlöst.

Sådana ideer, i vad Husserl kallar "livsvärlden", vilket blivit ett begrepp, som finnes iden dagliga reflexionen är för det mesta vaga som:" Något sådant v i l l jag .". Ointressanta är idéer, vilka ger en komplett byggbeskrivning av en väldig maskin. / Där har vi också filosofins svaghet: I stället för svar på en fråga tillhandahåller filosofin en lite annorlunda föreläsning, bestående av frågor, en mängd sådana, vars antal ökar exponentellt.....Framför allt och över allt annat så är reflexion utsträckning.... Intellektuell linje. All reflexion är inte filosofi. - Filosofi är någonting underligt,..... - något man blir förälskad i, - vilket i sig är underligt -, såsom Sokrates i Gorgias påstår att han är förälskad i filosofin, och såsom Kant påstår, att han drabbats av ödet att vara förälskad i metafysiken - i hans nedgörande bok om Swedenborg. Och om nu all reflexion kan karakteriseras som inkrökthet, som självkärlek.....Varje gång jag avviker från min reflexion börjar jag en ny, men jag är fortfarande identisk med mig själv.Målet med reflexionen är att jag skall besluta mig för att avvika ifrån den. Vika in på avvägen. Detta mål måste jag ha in mente hela tiden, men det får aldrig störa den aktuella reflexionen. På så sätt har jag alltid ett dubbelt mål med min reflexion. Att fullfölja den, och att (när som helst) avvika från den. Detta är det ideala.

Reflexionen är väl bara en samling negationer? En samling negationer. Inte i den uppbyggliga, hegelska-adornoska . Nej! I den sanna andan av bortstötandet av.....det tarvliga i all existens. Jag skall förklara vad jag/ han menar: i en argumentering mot denna "anda".... Någon måste säga ifrån.-----
- Man måste då och då stanna upp, och man bör då och då säga ett NEJ. - Det är absolut inte så, att det är negationen som är den drivande kraften i världen.

"Dialektiken driver sig själv framåt genom extremer, driver tankar med den allra yttersta konsekvens till den punkt där de vänder sig mot sig själva, istället för att kvalitativt förändras.", som Th. Adorno en gång skrev, till mångas förfäran. En förvanskning av både G.W.F. Hegel och Karl Marx, menade man . Men efter " den drivande kraften", så kommer negationen som den avgjort nödvändiga korrigeringen utan vilken dumheten skulle segra totalt .

Den väsentliga reflexionen uppkommer egentligen aldrig ur ett nej. Nejet är överskattat. Ingen diskussion är fattigare än den som är uppbyggd antitetiskt. Nej, den diskussion är rik, som bygger på nya överraskande infall, PÅ SIDAN AV nejet..... Jag är ingen anhängare av det dialektiska..... Reflexion är att avvika. Reflexion är väl ytterst att aldrig, aldrig någonsin komma tillbaka! Det är sann reflexion. Reflexion ut i det oändliga, så att säga..... (Jag kommer att tänka på den österländska spekulatörens ying och yang, där det i varje ying bor en liten yang, i varje yang finns ett litet

ying: i varje ja finns nog ett litet nej ; i varje nej ett litet ja, - något som då, följaktligen varken helt kan förnekas eller bejakas.....).

Eller hur förhåller det sig.....?

Det tycks rimligen som om den, som framställer yttranden om reflexion också måste framställa någon teori om medvetande. Helst också om Jaget. Ty reflexion försiggår i vad som brukar kallas ett medvetande, eller i ett Jag, en människaeller i en tankeverksamhet. Och att nu detta bör redas ut, - det är det som ställs som krav. Jag - som skriver detta - kan bara säga, att jag inte äger mer än reflexioner kring begrepp som medvetande och tanke, - ingen teori. Reflexionen föregår däremot inte medvetandet. Medvetandet är på något sätt primärt... har man tänkt sig.

-

Snegling. /eng. oogle./

Att *betrakta* en snegling.

Om människans blick och dess betydelse i alla möjliga sammanhang finns det så mycket skrivet, att man rimligen (!) inte - vid första eftertanken - kan få för sig, att det skulle finnas mer att säga. Vad jag länge fascinerats av är den blick, som kallas snegling. Och väsentligen har vi nu förflyttat oss från seendet som något som bekräftar min och din existens och kunskapen om denna existens, till att tala om hur man betrak-

tar varandra seenden. Människans blick är ett tecken på att hon ser. Människans blick är det seende vi ser hos en annan. Blicken är alltså antingen A.): ens egen, den ser man inte, - andra ser den - men det är ens blickande, ens blick såsom seende för att se, för att se efter, se på. , eller B.) en annans blick, som man antingen ser rakt in i eller observerar s.a.s. från sidan. (Ofta möter man ju inte en annans blick. Ibland är man tre eller fler, och det finns i en mängd sammanhang gott om tid, och skäl, att betrakta en annans blick s.a.s. från sidan. Den använda blicken är egentligen mer vanlig än den motvända, (den du ser in i) - men det är sällan man läser något om den använda blicken i all denna litteratur om blicken som finns.) Även i A.) har man sina val(eller inte: man har den blick man har, ibland den man förtjänar...) : man har inte bara en blick, utan man har tankar och känslor i ordning eller oordning bakom, elementärt uttryckt.

Seende är ganska lätt att lära sig , åtminstone i en ärlig omgivning.(Annars - om man blir rädd - så lär man sig att inte se - i den grundläggande meningen av uppfatta, percepiera....)..

Som en blick icke i sig kan ljuga, men vara riktad, vara nyfiken, ömsint, hånfull, stannande, flyende , vara allvarlig, vara av en djup natur (knappast konstlös, am man icke talar om teatralitet, "blickspråk") - så menar jag, - inte alls originellt - att är det att se (även blinda ser!), - såsom en enskildhet, är en grund för mänsklighet . Ungefär så (!) som jag vill se språket, när jag lärt det när jag har det, och när jag hör det talas,

med alla tonfall... ordning och oordning bakom, och så vidare - elementärt uttryckt - som något av en parallell. Och man behöver ju inte skämmas för sin dumhet i blicken, eller språket. Man har den blick man har, det språk man har. Förställ den nu inte bara, denna blick. Det blir fiasko, garanterat. Du kan icke betrakta din egen blick, se den i sitt uttryck! En blick som skydd är att icke skydda sig, - Sök hellre då förbluffa den, som tar din dumhet som en enkel historia, med din föregivna dumhet...

. Några alldagliga exempel (vi börjar lågt...) *kan belysa sneglingen*, den avvända blicken:

Ex. I. Undvikande snegling inför Makten,

Makten

som förhör sig om en någons förhållanden,- ; inför mängden kan vi se någon vända bort en del av sitt ansikte från makten (den obehagligt utfrågande } men bibehåller blicken i *en snegling*, för att inte förlora sitt ansikte, - men han sneglar alltså inte makten i ansiktet, inte mitt upp i det, ty *det överstiger mänsklig förmåga* att snegla någon mitt upp i ansiktet...! Det hela är alltså ett elände och eg. för mycket för båda i situationen, varför både makten och någon rodnar, och makten slätar över med ett "Det var ju ingenting" , vilket det ju var just var.

Ex. II. Överenskommelsens snegling.

När de båda andra, några två, nu tagits in från gatan av makten , som funnit dem utanför ett trasigt skyltfönster, och frågan kommer från förhørsledaren, ett vänligt vakthavande befäl: "Vem slängde stenen?", utan biblisk anspelning, när de då sneglar på varandra, båda misstänkta, båda förnekande ,då är det nästan som om sneglingen ,också i sin ömsesidighet, rent fysiologiskt hjälper till att hos båda hålla alldeles stilla var del av det övriga ansiktet. Endast sneglandet lever . Icke "med en min" förråder de sneglande två varandra. Förråder en, då är det ju klart med den ene, och med den andre, med båda två... De rodnar heller inte ens. De är i ett viktigt - från allt annat isolerat - förbund: kort sagt: den, som avslöjar något i just det läget, är värre än en rätta!

Ex: III. Sneglingen "Ingen ser mig väl nu!" (i denna skam), när man helst av allt på jorden inte vill bli sedd, och just därför, just för en sneglings skull, blir sedd, är den största av alla sneglingar, den sämsta av alla dåliga sneglingar och brukar leda till katastrof. Av allt på jorden inte detta! (När jag kastar förbjudna sopor, när jag placerar en kråka under bordet...)

Ex. IV. Är nån ikapp mig?

(Vi börjar nu så småningom få upp ögonen för blicken.) Jag vet, och det är ju viktigt....., att det sneglande som är vanligast och som anses tillåtet och aldrig skamligt, är det som förekommer mest. Det kan vara t.ex. på bana i löpning och vid

paddling i Olympiska Spel o. dylikt .. Ibland förlorar man på att snegla, ibland kan man vinna på det.... i adrenalin. Vissa , det är intressant...., kan antagligen inte vinna (eller förlora) utan att först ha sneglat. Det gäller i annat än sport och världsrekord ... det är en överlevnadssnegling . Ibland är det förödande att snegla så. Tänk att få en riktigt otäck snegling tillbaka. Man kan stelna av skräck mitt i loppet. Det är att rekommendera, att man före loppet bestämmer, om snegling (liten eller stor) skall få förekomma från ens egen sida. Detta var så ännu en form av detta fenomen: snegling.

V. Ännu vanligare är att snegla - begärets snegling - efter mat, ellerefter skönhet.

" Hon var underbart välväxt, och hon hade ett hår som i tunga, gyllene vågor föll ända nedom knäna, da hon löste upp det, men ingen kallade henne en skönhet. Hennes ansikte hade ingenting som var vackert utom ögonen, och egentligen icke själva ögonen - de var små och grå - utan blicken, denna gåtfulla blick som samtidigt var orolig och djup, det ena ögonblicket bekymmerslös, nästan djärv, det följande tankfull och tungsint. Den hade en säregen glans till och med da hon satt och pladdrade om de mest betydelselösa ting." (ur *Fäder och söner*, av Ivan Turgenjev*(1862))

VI. Lärandets snegling.

Vi alla kan antagligen inte lära oss någonting alls, om vi inte sneglar. (Det är som om vi skulle kunna tala utan att nånsin

lyssna.) Om vi tänker på det: Kommer inte hela människan ur en snegling, när allt kommer omkring ? Den omätbara, den obestämbara, den utopiska... varur uppstiger inte en så märklig varelse som människan, om inte ur en snegling...? Om att bli förvånad inför detta och med vitt uppspärade ögon säga: Men detta är ju bara ännu en sådan där groteskt uppförstorad psykologi !!! Om att samtidigt inte vara helt säker på saken. Och snegla lite på den. (Tvivlets snegling.) Och sen snegla åt det andra hållet: Kanske blir jag - eller någon - helt lurad nu, mitt i sneglingens psykologi ? Snegling är ett sätt att se, i sitt sammanhang, men vi blir också påmind om (det blir lite a´la Dickens) att ögon också är till för att synas med. Du, jag, eller vi alla, behöver ögon, som ser, även när de syns, och när de syns, så är det inte ovanligt att hela vår kropp understödjer en viss blick eller ett sätt, som vi kanske, ibland med stor medvetenhet, ibland utan den ringaste medvetenhet på så sätt förstärker.

Ibland behöver faktiskt ögon ses, (i det sociala spelet , även hos djur) blickande eller inte, ibland är de tillsammans med kroppen en enda blick i så hög grad, att vi icke behöver vara seende för att folk skall säga: En sådan blick han hade! eller ,tvärtom : Han hade ju ingen blick! (Och har är det ingen som är oftalmolog. Det är i mänskligt umgänge en oskriven lag, detta : man tittar icke uppå en människas ögon som ting, som

utsidor av glober. Den, som bryter mot denna lag, betraktas som något av ett monster.)

... Jag tar upp något här, som kan tyckas sökt - men ämnet är o. förblir snegling, - att se åt sidan utan att vända på huvudet at det håll man ser. (Man ser vinklat.) Och jag reduplicerar d.v.s.: jag ser på sneglingen med en snegling... Vissa människor tillåter sig inte att snegla. (Många djur sneglar aldrig. En del kan det inte ens. Komiskt nog. De är därför vad de är i en högre potens....) Man sneglar, eller sneglar inte, utifrån den kämpandes, smartes, räddes, tvekandes, sökandes, eftertänksammes o.s.v. position. Av många orsaker och många skäl. Medvetet eller omedvetet.

Men sneglingen är tvåfaldig: vid sidan av den lärande sneglingen finns också den, som är seende inåt i en slags andlighet.

VII. Den andliga sneglingen. Betraktad. Vi sneglar på andra för att lära oss hur de gör. (Som vi härmar pratet.) Du milde vad vi sneglar!

Vi vänder oss till en mästare,(ingen auktoritet, endast en mästare, d.v.s. en som kan ...) angående en mästare och hans förhållande till hans typ av snegling. Det vore synd om vi inte gjorde detta grundligt och långtgående: Om mästaren en gång har sneglat på det yttre, så har efterhand en egendomlig känsla

inifrån, en darning eller en rysning mer och mer börjat tilldra sig uppmärksamheten. Mästaren har interioriserat sin kunskap (från sin snegling mot det yttre) och genom förfining, ordning och oordning , och på sätt vi inte har en aning om, så har mästaren börjat se saker som aldrig förr setts. Han sneglar sen inåt.----- Vi ser mästaren dagligdags. Där går han. När han sneglar, så är det inget märkligt med det. Han är en alldeles vanlig mästare med sin dubbla snegling. Sneglar han på en vattenpuss, så ser han vad jag inte ser. Han ser betydligt mer. Som om han såg runt ett hörne. Bestämd i sitt val av liv som han är, utvecklar mästaren sig själv, sitt skapande och förändrar sin snegling gradvis inom det sociala fält han lever. Snegling är ju , som vi ser det, i stor del (!) social; betänk den som sneglar ensam ? (Den ensamme sneglaren är ju helt tragisk.) Ett distinkt drag hos mästaren är naturligt nog att denne finner tvångsartat sin största glädje i att utveckla sitt mästarskap. Det är svårt att inringa en mästars tillvaro. Konst har bl.a. den egenheten att konstnären aldrig spelar den sista tonen, aldrig drar det sista penseldraget. Döden avbryter honom, sårar på mästaren och hans konst. En död mästare har oskrivna böcker, alltid en halvfärdig sonat liggande... Han är som ett pågående mirakel och en historisk normbildare, en investerare i Andens historia... Sneglingen på mästarsens snegling är kontakten med dennes vilja till norm. Normen kan inte dekonstrueras på grund av det ständiga i processen, det tillblivande som nästan som rinnande blod finns kvar i det som inte blev färdigt; och allt detta är också som ett pågående historiskt

tecken till de små mästarna in spe, de som kommer att följa genom att bryta mot sättet att bli till, och mot normen i visionen, som är etiken, och har estetiken tillika i vad konsten nu var.

Kort sagt: genom att betrakta en mästaress snegling kan du få en glimt av vad den ser. Genom en unio mystica.

VIII. Den koketta blicken.

I en essä med titeln *Den talande blicken och det tysta tilltalet* (i boken *Blicken och tilltalet* ,1986) för Benkt-Erik Benktson fram sin syn på bl.a. Sartres berömda "regard"-kapitel i *L'Étre et le Neant*, men har också - som kontrast - med i essän bl.a. ett citat av Georg Simmels framsynta *Philosophische Kultur*, (1919) ur kapitlet:"Die koketterie".(s.97.) : ""För koketteriet i dess mer banala framträdande är blicken ur ögonvrån karakteristisk, ur ögonvrån, med halvt bortvänt huvud. I den blicken ligger ett bortvändande, som dock samtidigt är förbundet med ett flyktigt givande av sig, ett momentant riktande av uppmärksamheten mot den andre, som man i samma ögonblick symboliskt drar sig undan genom att rikta huvudet och kroppen åt ett annat håll. Denna blick kan fysiologiskt aldrig vara längre än några få sekunder, så att i dess vändning mot någon dess vändning bort redan är preformerad såsom något oundvikligt. Blicken av detta slag har det hemlighetsfulla och förstulnas lockelse, som inte kan bestå i längden, och i vilket jaet och nejdet därför oskiljbart blandar sig. Den fulla en-face-blicken, innerlig och längtande som den är, har aldrig detta

specifikt koketta." Det är avgjort icke denna snegling , som jag avser. Men en mer bildlik, i en mening fysiologisk annorlunda företeelse....

VII. Sneglingen som en ren längtan.

Det är ganska lätt att visualisera en längtans snegling, och att dessutom leva sig in i den, med minnet av en självupplevd sådan...kanske en snegling från en ung, osäker människa riktad mot ett "begärsobjekt", en annan människa, en människa som upplevs som ett levande mirakel av ren skönhet) som man med sina armar vill omsluta. Sneglingen får sin mer exakta karaktär av det mått av realism eller brist på realism - det mått av dröm - som finns aktuellt i subjektet. Det är alltihop sådant, som vi lätt också kan se för vår inre blick. Låt oss säga att realiteten är liten - hoppet svagt - och att subjektet är medvetet om detta! Då försjunkar det i sin snegling och njuter, trånar och ...lider ljuvt i sin snegling. Denna är full av sentimentalitet, men på samma gång av tillförsikt om en förändring av sakernas tillstånd. I en nära framtid skall sneglingen - förvisso - förändras, Men, än så länge 'r allt mycket väl som det är (tryggt), och denna snegling följer så subjektet ända till dess nattens mörker och ensamhet låter drömmarna* ägna sig åt sina metamorfoser.

Ex. IX. Sneglingen som rädsla.

Nyckeln till ett gott liv är tillförsikt, - att möta livet med en rak och öppen blick. Det är inte alla unt. Ty man får icke tillförsikt om man icke har fått den av kärlek och trygghet i sin uppväxt...(tror vi). Därför tillhör också till det mänskliga villkoret att ängsligt blicka. Vi har alla sett den, den skygga sneglingen som kommer ut från människan med självmedvetande, men som ändå är fundamentalt osäker med hänsyn till sig själv, till den grad att sneglingen knappt kommer ut. Den är snabb, duvlik, flyktig. Den är färdig att snabbt dras in igen, - för att placeras som blick mot golvet. Det är rädslans snegling det. Från den kuvade människan. Den har sin grund i att hon kuvat sig själv i medvetandet om misslyckanden Hon hart - självmedvetet - accepterat sig såsom mindervärdig, som icke värdig mer än att snegla lite försiktigt på de andras liv. Denna rädsla är ju enkelt anna än den inför makten (Ex.I.), där en människa står upp inför makten med en snegling. Vägrar att vika, men bara inte kan (!) se den andre i ögonen (kanske skäms å den makthavandes vägnar...). Att den skygga sneglings rädda människa är ensam, det inser vi. Men hon är dock inte så till den grad ensam som den, som är hopplöst ensam, som sneglar i total enskildhet.

Ex. X. Sneglingen som fundamental ensamhet . Den som är utestängd helt från mänsklig gemenskap - som icke kan ge och inte kan ta emot -, som är enskild, har en tom, uppspärрад snegling. Där finns ingen längtan och heller ingen

blyghet, ty de har försvunnit i vansinnets dunkel och kvar finns bara en snegling hän mot det Annorlunda, en tom, den totala ensamhetens snegling (med öppen mun). Och om vi andra (om vi är andra) inför den första, den skygga, rädda sneglingen, kan känna ömhet, så känner vi nog instinktivt bara obehag och rädsla inför denna vansinnets tomma snegling - och vi är hjälplösa - inför den och inför oss själva - när vi står i kontakt med den, så hjälplösa som denna snegling i sig själv är.

XI: Sneglingen som frihet.

I extas eller glädje kan man då och då - om man icke är i samma tillstånd själv - iaktta en snegling som är av hälften vansinne, hälften ren frihet.

XII. Sneglingarna : Har du sett på den! Eller: "Ser du att jag sneglar, som om jag inte var medveten om att du ser att jag sneglar, och att jag tänker: En sån kjol!"(fast meningen är att du ska se det,- eller jag struntar i vilket.)

XIII. Snegling som ren skräck.

XIV. Avslutningsvis kan man nämna dem som *inte kan snegla!!!! Ty de finns*. Den människan eller de kan vi, som kan snegla, snegla på och med ens uppfatta att de, i och med att de inte sneglar, egentligen - som det så vackert heter - inte ser något alls. De jämför sig inte, kan inget begära, kan inte skämmas, kan inte undvika något, de lär inget av andra, de

kommer inte överens med nån, kan icke vara fria från något, de kan inte vara koketta, kan inte längta, och de kan inte ensvara ensamma.

Man behöver ju bara se en skymt av dem, så har man sett att de inte sneglar. Man behöver inte ens se ögonen på dem, för att kontatera detta. Dessa människor är inte alls med, räknas inte, ja de är - bortom ensamhet och vansinne - de djupast ensamma, de som levande går omkring och icke lever bland oss levande. Stackars dessa mina eländiga hjärtevänner.....

=====

Det är något visst med stora kattdjur. Givetvis är det förstås så att alla katter är speciella, högst speciella, bland annat i sätt och utseende, sedda i relation till andra djur, och även små och medelstora katter har ju kattens mystik, värdighet och förmåga att hypnotisera gemensam med det stora kattdjuret, särskilt då det, som i vissa områden är största av dem alla, lejonet. Lejonet har dessa egenskaper, men högst poängterade, i en förstärkt grad, så att man bör bedöma dem efter just det. Kanske är det så att evolutionen, denna egendomlighet, som enligt vetenskapen ligger till grund för så mycket konstigheter, i dessa stora djur av kattsort har sett alldeles nya marker att utforska, i djurets själ.

För varje människa på jorden, det måste man här inskjuta och betona, betyder lejon vanligen mycket. Människan är på

flera sätt i någon grad definierad i förhållande till detta djur, eller till dess motsvarighet i den världsdel som man nu råkar växa upp. Och det är odiskutabelt dessutom så, att varje människa på jorden, stort sett, skulle kunna, om än under visst tvång bara, kunna hålla ett litet föredrag på en havttimme eller en kvart om detta djur, om lejonet, eller pantern, puman, tigern eller jaguaren. Men vi håller oss till lejonet för enkelhetens skull.

Så har människan i sin tur utvecklats, antagligen endast skenbart slumpmässigt, så att hon på anmodan kan tala länge om lejon. Inte med dem. Och detta är i sig en fullständig abnormitet, och på samma sätt eller, förstås, på ett annat sätt, så är lejon abnorma, menar jag.

När lejonen ligger där på savannen i grupp och dåsar på en liten höjd på savannen i skuggan av en akacia i middagsslumrerna, eller, nuförtiden, när de ligger och gäspar intill ett stängsel i morgondimman intill ett staket i någon öken, eller för den sakens skull: i ett zoo i väntan på stödutfodring i form av en halv buffel, en gris eller häst, då händer det alltsom oftast att det liksom glänsar till i närheten av irisen i lejonets öga, och det är då som lejonet börjar rapportera, intensivt, mellan sina inre regioner.

Om detta vet inte många människor mycket. Allmänt bekant är däremot att lejon inte kan skratta. Det vet till och med ett barn. Liksom att majoriteten av alla djur varken har humor,

kan skratta, vara ironiska, kan överdriva eller ens servera en underdrift. Inte ens för sig själva. Alltså inte med sådana sidledes rörelser kommunicera, eller reflektera. Ty sidledes är ju sådana rörelser som humor, ironi och sarkasm. Eller de är till och med retrograda. Ty det är ju så att hur rolig eller hur dubbelbottnad man, som människa nu än är, så är ändå sakernas tillstånd exakt desamma. Ingenting förändras av ironin eller humorn, det är bara så, att något försvinner för en sekund ur medvetandet. Det är praktiskt taget det hela.

Nej, lejonets förmåga kan sökas på ett annat plan. Eller låt oss säga: lejonets förmåga är en djupdimension, där människan, som den ytvarelse hon är, ägnar sig åt just en ytrörelse, en parering av sina egna rörelser, med sin REFLEXION. Ty humor och ironi är medel som är ägnade väl för varelser som hela sin vakna tid ägnar sig åt att med begrepp för sig själv omsätta och i det yttre omstöpa världen. För en varelse utan begrepp, och därmed utan reflexion, är humor meningslöst. Så har till exempel alla de små apor som stjälar småsaker från turister i Indien och på Gibraltar ingen humor, men är enbart geditget elaka. Och det är ju bland de största missuppfattningar, som människorna går omkring med, att humor, till exempel, skulle vara något särdeles fint och gudomligt, och en odiskutabelt dyrkansvärd sak. Detta är ju i grunden fel, då humor är nära nog ett platt intet, då det helt enkelt är en *funktion av själva Begreppet*.

Det är det som en del djur halvt om halvt inser, eller intuitivt beaktar, då de medlidsamt betraktar en skrattande människa. Ty medlidande har de, de djävlar. Djuren inser oftast just det att människan är slav under sina begrepp, som de då och då tvingas söka komma loss ifrån, bland annat i dessa konvulsioner. Djuren vet, vanligtvis, bättre. Särskilt då lejonet. Nå. För att inte gå saker och ting i förväg, så vill jag nu här bara säga så mycket som, att, i det jag sagt i denna skrift så finner vi mer av lejonets vertikala, eller snarare dimensionslösa, begåvning förklarad än vad jag nånsin, på detta trista sätt med förvaltnings- och administrationsprosa skulle kunna förmedla. Man kan ju för att ta till en träffande liknelse inte mäta stora, nära nog bottenlösa, djup med enkla lantmåteriredskap eller för den delen återberätta en historia av Dostojevskij användande de mångfärgade signalflaggor som man, i reserv, har ombord på örlogsfartygen.

Kaj Bernhard Genell, 2024.

© 2018 *Kaj B. Genell*